

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 44167
Nom: Pobresa, desigualtat i redistribució
Cicle: Màster Universitari Oficial
Crèdits ECTS: 3
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
2203 - Màster Universitari en Política Econòmica i Economia Pública	Facultat d'Economia	1	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2203 - Màster Universitari en Política Econòmica i Economia Pública	Economia del sector públic	OPTATIVA

COORDINACIÓ

FUENMAYOR FERNANDEZ AMADEO

GRANELL PEREZ RAFAEL

RESUM

L'assignatura Pobresa, desigualtat i redistribució aprofundix en l'estudi de la pobresa, analitzant la situació als països del nostre entorn, la seua evolució històrica i els diferents indicadors que existixen per al seu mesurament.

Es realitza també una anàlisi de la desigualtat, tant des del punt teòric com empíric. Esta primera anàlisi permet l'estudi en profunditat dels impostos i les prestacions com a instruments redistributius. Per a això, s'analitza detalladament els conceptes de progressivitat i redistribució.

Finalment, en esta assignatura s'analitza l'aplicació de tècniques de microsimulació per al mesurament de la pobresa, la desigualtat, inclosa la perspectiva de gènere, i la redistribució.

CONEIXEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Al llarg del curs farem un ús intensiu de fulls de càlcul, pel que és convenient tenir coneixements sobre el seu funcionament. També cal tenir coneixements matemàtics bàsics.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

2203 - Màster Universitari en Política Econòmica i Economia Pública

Analizar la presencia de efectos externos en distintos ámbitos geográficos, especialmente en un entorno globalizado, así como la necesidad de actuación a escala nacional y supranacional, categorizando las interrelaciones internacionales que desembocan en la presencia de bienes públicos globales.

Aplicar las técnicas de evaluación de efecto de tratamiento en las intervenciones públicas, así como el uso de datos.

Capacidad para preparar, redactar y exponer en público informes y proyectos sobre política económica y economía pública de manera clara y coherente, defenderlos con rigor y tolerancia y responder satisfactoriamente a críticas sobre los mismos.

Desenvolupar la capacitat crítica, impulsar la inquietud i l'interés investigador; buscar, ordenar, analitzar i sintetitzar la informació econòmica, seleccionant aquella que resulta pertinent per a la presa de decisions en política econòmica.

Desenvolupar la capacitat de treball en equip, coordinació de tasques, lideratge i compromís amb el grup en l'exercici d'activitats d'anàlisi dels problemes econòmics i les seues solucions.

Distinguir los elementos que condicionan las relaciones entre el sector público y el sector privado en una economía, analizando la incidencia que el sector público mantiene sobre la actividad económica, así como sobre el comportamiento de los agentes.

Fomentar, en contextos académicos y profesionales del ámbito de la política económica, el avance tecnológico, social o cultural dentro de una sociedad basada en el conocimiento y en el respeto a: a) los derechos fundamentales y de igualdad de oportunidades entre hombres y mujeres, b) los principios de igualdad de oportunidades y accesibilidad universal de las personas con discapacidad y c) los valores propios de una cultura de paz y valores democrático.

Integrar les noves tecnologies de la informació i de la comunicació en la seua labor professional i/o investigadora relacionada amb l'anàlisi de la intervenció de l'estat en l'economia.

Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Prendre decisions tant individuals com col·lectives en la seua labor professional i/o investigadora relacionada amb la resolució de problemes propis de la política econòmica i l'economia pública.

Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una

forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.

Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La pobresa al món: indicadors

1.1. PIB per capita

1.2. Índex de desenvolupament humà

1.3. Altres indicadors

2. La pobresa i la seua medicació

2.1. Introducció

2.2. Indicadors de benestar

2.3. Llindars de pobresa

2.4. Escales d'equivalència

2.5. Índexs de pobresa

3. Concepte i indicadors de desigualtat

3.1. Introducció

3.2. La desigualtat en gràfics

3.3. Mesures de desigualtat

4. Progresivitat i redistribució

4.1. Elements principals d'un impost sobre la renda

4.2. Progresivitat nominal de l'impost

4.3. Progresivitat real

4.4. Redistribució de la Renda

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	15,00
Seminari	15,00
Total hores	30,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	5,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	10,00
Preparació de classes	15,00
Preparació d'activitats d'avaluació	5,00
Resolució de casos pràctics	10,00
Total hores	45,00

METODOLOGIA DOCENT

Durant el curs es treballaran els continguts del programa, simultaniejant continguts de tipus teòric amb exercicis i pràctics i es proposaran diverses tasques que l'alumne haurà d'entregar en la forma i data que es detallarà. Per a això, s'utilitzaran, en cada cas i segons les necessitats, tots els recursos disponibles (pissarra, transparències, canó, ordinador, etc.) que es consideren més adequats per a aconseguir la correcta consecució dels objectius proposats.

De forma general, les classes combinaran la metodologia de lliçó magistral amb el plantejament de problema i pràctiques: D'una banda, el professor destacarà els aspectes fonamentals de cada tema i orientarà l'estudi a través de la bibliografia pertinent, a la que inexcusablement s'ha d'acudir per a completar i aprofundir en la matèria; d'altra banda, les pràctiques consistiran a plantejar exercicis de caràcter empíric, que l'estudiant haurà de resoldre procedint, si és el cas, a la pertinent discussió de la solució. La part pràctica de l'assignatura es desenrotllarà amb full de càlcul, el programa STATA i les tècniques de microsimulació.

Al material docent disponible es podrà accedir des de l'aula virtual, <http://aulavirtual.uv.es>.

AVALUACIÓ

El procediment d'avaluació de les competències es realitzarà de la manera següent:

1. Un examen escrit, que podrà constar tant de preguntes teòriques com de problemes i casos reals, que suposarà un 50% de la nota final. Haurà de superar-se la qualificació de 5 sobre 10 en esta prova escrita per a poder aprovar l'assignatura.
2. L'avaluació contínua basada en l'assistència a classe i en la participació i implicació en el procés d'ensenyança-aprenentatge. Es podran valorar activitats com l'elaboració de treballs, la realització d'exercicis o les exposicions orals. Per a l'avaluació d'estes activitats, han de ser entregades en la data i forma que s'estipule. Esta avaluació contínua suposarà un 50% de la nota final.

Per a aprovar la matèria serà necessari obtindre una qualificació mínima de 5 sobre 10. Aquells estudiants que no superen l'assignatura en primera convocatòria, tindran l'opció de ser avaluats en segona convocatòria. En la segona convocatòria s'empraran els mateixos criteris d'avaluació i ponderació de la primera convocatòria.

BIBLIOGRAFIA

Atkinson, A. B. (2016). *Inégalités*. París: Éditions du Seuil.

Atkinson, A. B. (1970). On the measurement of inequality. *Journal of Economic Theory*, 2(3), 244-263. doi:10.1016/0022-0531(70)90039-6

Badenes, Nuria (2007). ¿Cómo se mide la pobreza? Ejemplos a partir de una base de datos simulada. e-pública. *Revista electrónica sobre la enseñanza de la Economía Pública*, nº 2, 12-36.

Bandrés, E. (2014). Desigualdad, redistribución y crecimiento. *Cuadernos De Información Económica*, (240), 69-78.

Bárcena, Elena (2011) Sobre la medición de la desigualdad. El efecto redistributivo del impuesto lineal. e-pública. *Revista electrónica sobre la enseñanza de la Economía Pública*, nº 8, 1-39.

Blanchard, O. (2022). In Rodrik D. (Ed.), *Combatiendo la desigualdad: Un nuevo planteamiento del papel del gobierno*. Barcelona: Ediciones Deusto. <https://katalogoa.sis.net/Record/571870>

Cantó, O. (2013). La capacidad redistributiva del sistema español de prestaciones e impuestos. *Papeles De Economía Española*, (135), 153-165.

Consejo Económico y Social. (2017). Políticas públicas para combatir la pobreza en España. Madrid: Consejo Económico y Social. <http://www.econis.eu/PPNSET?PPN=893745898>

Cowell, Frank A. (2009). *Measuring Inequality*. Oxford: Oxford University Press.

Dominguez, Juana; Martín, Ana M. (2006). Medición de la pobreza: una revisión de los principales indicadores. *Revista de métodos cuantitativos para la economía y la empresa*, nº 2, 27-66.

Fuenmayor, A.; Granell, R.; Savall, T. (2020a): Tax-benefit Systems and Gender Gap. An Across-Europe Study, *Hacienda Pública Española / Review of Public Economics*, 235(4), pp. 87-118. DOI: <https://dx.doi.org/10.7866/HPE-RPE.20.4.5>

Fuenmayor, A.; Granell, R.; Savall, T. (2020b): La renta mínima como instrumento para combatir la pobreza. El caso de la Comunidad Valenciana, *PAPERS, Revista de Sociología*, 105(4), pp. 613-634. DOI: <http://dx.doi.org/10.5565/rev/papers.2726>

Fuenmayor, A., Granell, R., & Savall, T. (2024). Labour supply responses to a negative income tax in Spain. *Journal of Policy Modeling*, <https://doi.org/10.1016/j.jpolmod.2024.02.007>

Fundación Alternativas (2024). VI Informe sobre la desigualdad en España. Los efectos de las transiciones demográfica, climática y digital en la desigualdad. Madrid: Fundación Alternativas. <https://fundacionalternativas.org/publicaciones/vi-informe-sobre-la-desigualdad-en-espana/>

Fundación FOESSA. (2019). VIII Informe sobre exclusión y desarrollo social en España. Madrid: Fundación FOESSA. <https://www.foessa.es/viii-informe/>

Gerber, C., Klemm, A. D., Liu, L., & Mylonas, V. (2018). Personal income tax progressivity: Trends and implications. *IMF Working Paper*, (18/246)

Gimeno, J. A. (Ed.) (2004), *Exclusión social y estado de bienestar*. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces.

Goerlich, F. J., & Villar Notario, A. (2009). *Desigualdad y bienestar social: De la teoría a la práctica*. Fundación BBVA IVIE.

Granell, R.; Fuenmayor, A. (2019): Implementing a Negative Income Tax. Net Cost, Poverty and Inequality Effects, *Hacienda Pública Española / Review of Public Economics*, 228(1), pp. 83-108. DOI: <https://doi.org/10.7866/hpe-rpe.19.1.4>

Granell, R.; Fuenmayor, A.; Savall, T. (2022): El salario mínimo, una medida a favor del pacto social. Observatorio social de la Fundación «La Caixa». <https://elobservatoriosocial.fundacionlacaixa.org/es/-/el-salario-minimo-una-medida-a-favor-del-pacto-social>

Granell, R., Fuenmayor, A. & Savall, T. (2024) Redistributive effects of tax-benefit policies in the EU. Simulation of reform proposals. *International Review of Economics*. <https://doi.org/10.>

1007/s12232-024-00474-7

Haughton, Jonathan & Khandker, Shahidur R. (2009). Handbook on Poverty and Inequality. Washington D.C.: The World Bank.

Institut d'Economia de Barcelona (2020): La pobreza en España y Europa. Efectos de la COVID-19, IEB Report 4/2020.

Kakwani, N. (2010). Analyzing redistribution policies: A study using australian data. Cambridge University Press.

Kim, K., & Lambert, P. J. (2009). Redistributive effect of U.S. taxes and public transfers, 1994-2004. *Public Finance Review*, 37(1), 3-26.

Lambert, P. J. (1993). The distribution and redistribution of income (2nd ed.). Manchester: Manchester University Press.

Llano, J.C. y otros (2024): El estado de la pobreza. Seguimiento de los indicadores de la Agenda UE 2030, 2015-2023; 14º Informe EAPN España.

Muñoz-Higueras, D., Fuenmayor, A., & Granell, R. (2025). Cuantificación del non-take-up en los programas de Rentas Mínimas de Inserción autonómicas en España. *CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa*, (113), 243-274. <https://doi.org/10.7203/CIRIEC-E.113.28610>

Mysikova, M. (2021): Measuring income poverty in the EU. Institute of Sociology of the Czech Academy of Sciences, Prague.

Schüzring, E., & Loewe, M. (2021). Handbook on social protection systems. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing.

Wang, C., Caminada, K., & Goudswaard, K. (2012). El efecto redistributivo de los programas de transferencias sociales y de los impuestos: Un análisis por países. *Revista Internacional De Seguridad Social*, 65(3), 31-54.